

De aankondiging aan de maagd Maria Lukas 1.26-38

Rev Dr Jos M. Strengholt

Heliopolis 2014

Advent en Kerstmis zijn voor veel mensen een tijd van verdriet. Voor eenzame mensen, mensen die verlies hebben meegemaakt, zieken. Het christelijk geloof ontkent de werkelijkheid van ellende niet.

Maar midden in onze duisternis zien we ook het licht van de vreugde.

Niet omdat ons leven zo geweldig is, maar omdat onze Heere gekomen is om vreugde te brengen in het midden van onze wereld, en ook in uw leven.

Het eerste woord dat de engel Gabriël tot Maria sprak, was: “Verheug u!”

1. De begroeting

Onze Bijbelvertalingen vertalen dit meestal simpelweg met: “Wees gegroet.”

We kennen deze woorden ook uit het oude Engels: *Hail Mary*, of in het Latijn, in de oude vertaling van Hiëronymus: *Ave Maria*.

Maar de engel Gabriël sprak het jonge meisje eigenlijk niet alleen aan met “hallo” of “gegroet”.

Hij gebruikte een veel interessanter woord. Gabriël zei tegen de maagd:

“Verheug u!”

In die tijd was het in Israël gebruikelijk om iemand te begroeten met *shalom* — vrede. Net zoals men hier in Egypte *salaam* zegt.

De kerkvaders in de vroege kerk merkten al op hoe bijzonder deze begroeting was. Origenes van Alexandrië zei in een van zijn preken:

De engel begroette Maria op een nieuwe manier, die ik nergens anders in de Schrift heb gevonden. Deze begroeting was alleen voor Maria bestemd.

Maar hoe weten we trouwens wat de engel tegen Maria heeft gezegd? Is dit niet allemaal erg speculatief? Is het niet gewoon een mooi verhaal?

Lukas benadrukt aan het begin van zijn evangelie juist dat hij geen mooi verzonnen verhaal wilde schrijven, maar geschiedenis.

Zoals de HSV zegt, Lukas 1:1-4:

Aangezien velen ter hand genomen hebben een verslag op te stellen van de dingen die onder ons volkomen zekerheid hebben, zoals zij die van het begin af ooggetuigen en dienaren van het Woord zijn geweest, aan ons overgeleverd hebben, heeft het ook mij goedgegund, na alles van voren af aan nauwkeurig onderzocht te hebben, het geordend voor u te beschrijven, hooggeachte Theofilus, opdat u de zekerheid kent van de dingen waarin u onderwezen bent.

Hoe kon Lukas een nauwkeurig verslag schrijven van wat er gebeurde in de beslotenheid van Maria's kamer, toen zij de engel ontmoette?

Meerdere keren lezen we over Maria dat zij woorden in haar hart bewaarde en overdacht. Waarom zou Lukas dat vermelden, anders dan om duidelijk te maken dat hij zijn informatie rechtstreeks van Maria zelf had, of van iemand aan wie zij haar verhaal heeft verteld?

Maria herinnerde zich deze woorden en sprak er later over. “Verheug u, Maria”, zei de engel tegen haar.

En diezelfde woorden worden ook tot ons gericht. Bijvoorbeeld door Paulus in zijn brief aan de Filippenzen: “Verblijd u altijd in de Heere; ik zeg het opnieuw: Verblijd u.” (Filippenzen 4.4)

Vreugde is waar het Evangelie over gaat.

Vreugde is een gave van God, een gave van de Heilige Geest aan hen die in Hem geloven.

Als ons die vreugde ontbreekt, laten we dan naar God gaan en kijken naar het Kerstkind. De Heere Jezus kwam in deze wereld voor ons en tot ons behoud. Dat is werkelijk goed nieuws.

Dat is reden tot vreugde. Niet omdat ons leven zo gemakkelijk is of omdat God ons alles geeft wat wij willen. Maar omdat de Heere in ons midden is, zelfs midden in onze diepste duisternis.

Dat was ook de reden waarom Maria zich mocht verheugen. “Verheug u, Maria, want u bent begenadigd.”

De eerste Latijnse Bijbelvertaling van Hiëronymus vertaalde dit als: *vol van genade (plena gratiae)*.

Dat is geen slechte vertaling, zolang we er niet mee bedoelen dat Maria een perfect meisje was en daarom door God werd uitgekozen.

Het betekent eerder: “God heeft Zijn genade rijkelijk over jou uitgestort.”
De genade om de moeder van onze Heere te worden.

En natuurlijk: als God Zijn genade over haar uitstort, heeft zij ook iets om uit te delen. Net zoals jij een zegen voor anderen wordt wanneer God jou zegent.

2. Het meisje

De begroeting van de engel lijkt terug te grijpen op een oud thema uit het Oude Testament, uit Zefanja 3.14-17.

Daar lezen we:

Juich, dochter van Sion! ... Verheug u en spring op van vreugde met heel uw hart ... De HEERE, uw God, is in uw midden, een Held Die verlossen zal.

Verheug u, dochter van Sion, want de Heer is in uw midden.

“In uw midden” kan ook betekenen: binnen in u. En dat werd letterlijk waar voor Maria. Zij moest zich verheugen omdat zij de Heer in haar schoot zou dragen.

Lukas presenteert Maria als de dochter van Sion in eigen persoon. Die uitdrukking “dochter van Sion” wordt in het Oude Testament gebruikt voor de tempel, voor Jeruzalem en voor het volk van God als geheel.

In Lukas 1,35 legt de engel aan Maria uit dat zij zwanger zal worden want: “De Heilige Geest zal over u komen.”

Dat is eigenlijk tempeltaal. Taal die verbonden is met Gods aanwezigheid in Zijn heiligdom.

Nadat Israël uit de Babylonische ballingschap was teruggekeerd, was Gods heerlijkheid niet zichtbaar teruggekeerd naar de tempel.

Maar nu belooft de engel dat God opnieuw naar Zijn tempel komt. Maria verschijnt hier als de tent van God, de plaats waar God en mens elkaar ontmoeten.

Zij brengt de Zoon van God én de ware Mens in de wereld.

Om op zo'n beslissende manier door God gebruikt te worden, zegt deze jonge vrouw:

“Ja, Heer.”

Met verwondering horen we haar duidelijke antwoord: "Zie, de dienaar van de Heere, laat met mij geschieden overeenkomstig uw woord."

Maria stelde zich met lichaam en ziel beschikbaar aan de God die haar liefhad en die haar door deze zwangerschap en geboorte een onschatbare zegen schonk.

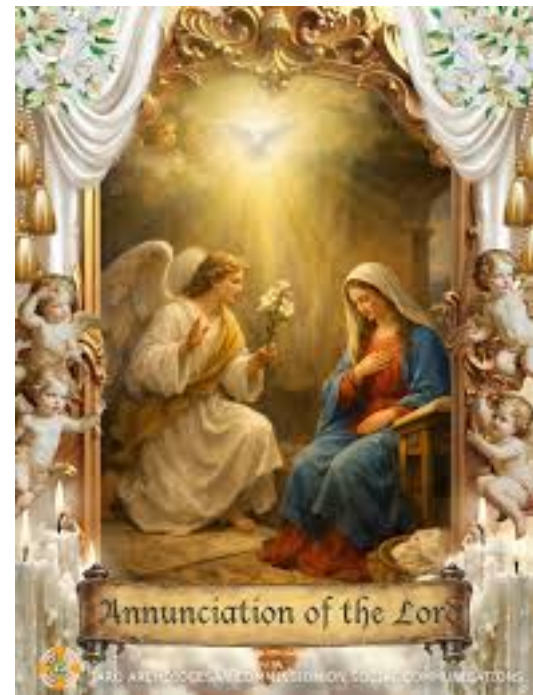
De eerste vrouw in de Bijbel, Eva, koos er vrijwillig voor om van de verboden vrucht te nemen en bracht ellende in de wereld.

Nu zegt Maria vrijwillig “ja” tegen God.

Gods redding van de wereld is verbonden aan het “ja” van een tienermeisje. Zij brengt de Bron van onze redding in de wereld.

Geen wonder dat wij nog steeds met eerbied over haar spreken. Zij is niet onze Verlosser, maar haar “ja” opende de deur waardoor de Verlosser in deze wereld kon komen.

Ook uw “ja” tegen God kan trouwens grote gevolgen hebben. Nee, nooit zo groot als dat van Maria.

Maar uw gehoorzaamheid aan God, uw liefde voor Hem en voor elkaar, heeft een veel verder reikende invloed dan u ooit zult beseffen.

Het verblijdt niet alleen God en Zijn engelen, maar liefde en gehoorzaamheid veranderen de loop van de geschiedenis op manieren die wij nooit volledig zullen kennen.

Maria is daarom een groot voorbeeld voor ons.
En hoe reageren wij op Gods wil?

Zeggen wij “ja” tegen wat God van ons vraagt?

Gehoorzaamheid aan God opent de deur naar grote beloften.

3. De belofte

Door haar “ja” werd Maria het beginpunt van de vervulling van Gods beloften aan Israël.

Maar niet alleen aan Israël.

Door haar “ja” kwamen ook de beloften die God aan Abraham gaf naar u en mij.

De engel grijpt terug op de grote beloften van het Oude Testament. Hij zegt tegen Maria, over de Zoon die ze zal krijgen:

Deze zal groot zijn en de Zoon van de Allerhoogste genoemd worden, en God de Heere zal Hem de troon van Zijn vader David geven. En Hij zal over het huis van Jakob Koning zijn tot in eeuwigheid en aan Zijn Koninkrijk zal geen einde komen.” (Lukas 1:32-33)

De vroege Engelse kerkvader Beda de Eerbiedwaardige, die leefde in de zevende eeuw, legt dit mooi uit:

Het huis van Jakob verwijst naar de universele kerk, die door haar geloof in Christus en haar belijdenis van Hem de erfenis van de aartsvaders ontvangt — zowel degenen die lichamelijk afstammen van de aartsvaders als degenen die uit andere volken komen maar door Christus opnieuw geboren zijn.

Mooi gezegd.

Met de komst van Jezus brak het Koninkrijk van God uit de grenzen van Israël en begon het de hele aarde te vullen.

In de tijd van Maria zat koning Herodes op de troon van Israël. Hij stamde niet af van David, en was zelfs geen Jood. Zijn wreedheid maakte bovendien een karikatuur van het koningschap dat aan David was beloofd.

De engel kondigt aan:

God is Zijn belofte niet vergeten. En wanneer Hij haar vervult, komt daar geen einde aan.

Zijn Koninkrijk zal geen einde hebben.

Die woorden zijn zelfs opgenomen in de geloofsbelijdenis die wij elke week uitspreken.

Maar dit is niet alleen toekomstmuziek.
Wij leven er nu al in.

Zijn Koninkrijk strekt zich uit van zee tot zee, over de hele wereld, hoewel het niet van deze wereld is.

Sommigen komen uit kerkelijke achtergronden waarin men denkt dat Jezus bij Zijn wederkomst eerst een tijdelijk koninkrijk van duizend jaar zal oprichten.

Volgens die opvatting zouden de
oudtestamentische beloften aan Israël dan
letterlijk worden vervuld.

Maar de engel spreekt helemaal niet over een
tijdelijk koninkrijk. Integendeel. Hij
benadrukt juist dat de troon en het
Koninkrijk van Jezus eeuwig zullen zijn:

Hij zal over het huis van Jakob
Koning zijn tot in eeuwigheid en aan
Zijn Koninkrijk zal geen einde
komen.

De machtige heersers van deze wereld hebben zich soms verbonden met dit Koninkrijk, en de kerk heeft zich soms verbonden met wereldse machten. Dat is meestal geen gelukkige combinatie geweest.

Het Koninkrijk van onze Heere is gebouwd op geloof en liefde, niet op macht of wapens.

Het is gebaseerd op Jezus Christus, en niets binnen dat Koninkrijk kan in strijd zijn met Zijn karakter zoals wij Hem kennen.

Het is het Koninkrijk van genade en waarheid, gevestigd in de harten en levens van allen die de God van Jakob als hun toevlucht hebben.

In de woorden van Paulus:

Het Koninkrijk van God bestaat niet uit eten en drinken, maar uit gerechtigheid en vrede en blijdschap door de Heilige Geest.” (Romeinen 14:17)

Conclusie

Gerechtigheid, vrede en vreugde zijn woorden die door alle kerstverhalen heen klinken.

Vreugde is Gods gave aan ons. Vreugde voor de wereld!

Vreugde was ook Gods gave aan Maria, toen zij het voorrecht kreeg de Verlosser van de mensheid in onze wereld te brengen.

Wij mogen dankbaar zijn voor haar “ja”.
En wij mogen dat “ja” ook persoonlijk tegen God uitspreken.
“Ja, God, ik ben Uw dienaar. Zend mij, Heer...”

Dat tegen God zeggen — en ernaar leven — brengt de vreugde van het Koninkrijk van Jezus in ons leven.

En Zijn Koninkrijk zal voor eeuwig bestaan.
Het wordt alleen maar mooier.

Maar die vreugde komt niet doordat onze omstandigheden vanzelf gemakkelijker worden wanneer wij de Heere volgen. Kijk maar naar Maria.

De engel vertrok van haar.
Daarna verschenen er geen engelen meer aan Maria.

De moeder van onze Heere moest de donkere weg gaan waarop zij zelfs haar geliefde Zoon aan een kruis verloor, zonder de troost van engelen.

Hoe vaak zal zij niet hebben teruggedacht aan de woorden: “Verheug u, begenadigde ... wees niet bevreesd.” Met die woorden moest zij verder leven.

De engel verliet haar en zij moest het leven tegemoet treden, met al zijn duisternis, alleen door geloof in God.

Maar juist dat geloof in God — Vader, Zoon en Heilige Geest — uitgedrukt in liefdevolle gehoorzaamheid en een duidelijk “ja” tegen God, laat de diepste vreugde door de wolken heen breken. Dat maakt ons leven mooi.

+In de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest. Amen.